

IZLOŽBE MUZEJA GRADA ZAGREBA NA INTERNETU OD 1909. GODINE DO DANAS

dr. sc. MAJA ŠOJAT-BIKIĆ □ Muzej grada Zagreba, Zagreb

IM 44 (1-4) 2013.
IZ MUZEJSKE TEORIJE I PRAKSE
MUSEUM THEORY AND PRACTICE

UVOD. Zbirke i izložbe čine jezgru muzejske djelatnosti te, prema tome, i jezgru muzejske mrežne stranice.¹ Jedna od primarnih zadaća muzejske mrežne stranice jest privlačenje posjetitelja u muzej. Stoga većina muzejskih mrežnih stranica sadržava informacije o aktualnim i budućim izložbama, a znatno rjeđe o svim izložbama održanim od osnutka muzeja do danas. Obično se u prigodnim muzejskim izdanjima, u povodu važnijih obljetnica muzeja, navodi popis održanih izložaba s osnovnim podacima: naslovom izložbe te vremenom i mjestom njezina održavanja.² Međutim, takve su obljetničke tiskovine fiksirane na papiru i ograničene volumenom te bilježe, uz najosnovnije podatke, samo izložbe održane u nekom vremenskom razdoblju. Pritom se ne zna o kakvoj je izložbi riječ, tko su autori i organizatori itd. Jedino rješenje nudi internet. Online arhiva muzejskih izložaba može neograničeno rasti, kontinuirano se dopunjavati i korigirati.

Istraživanjem online arhive muzejskih izložaba može se mnogo saznati i o institucionalnoj izložbenoj politici. Budući da su i muzejske izložbe artefakti vremena, njihova tematika i oblikovanje odražavaju društveno-politički i gospodarski kontekst u kojemu su nastale.³ Također je moguće steći znanja o kooperativnosti muzeja u zajedničkim izložbenim projektima - suradnji s drugim muzejima, arhivima, knjižnicama, centrima za kulturu, udrugama, pojedincima itd.

Jedan od najzahtjevnijih segmenata mrežne stranice Muzeja grada Zagreba (www.mgz.hr) bila je upravo online arhiva izložaba. Riječ je o opsežnome istraživačkom radu i prikupljanju različitih izvora informacija o održanim izložbama, od prve, tzv. Trenkove izložbe, priređene 1909. godine u kuli iznad Kamenitih vrata, do recentnih izložaba u 2014. godini. Dakako, online arhiva izložaba kontinuirano će se dopunjavati i nikada neće biti dovršena, što je sudbina svake mrežne stranice kojoj je cilj "održavati se na životu" te privlačiti stare i nove korisnike.

Struktura mrežne stranice izložbe

Online arhiva izložaba MGZ-a dostupna je na mrežnoj adresi www.mgz.hr/hr/izlozbe/, odnosno www.mgz.hr.

[hr/en/exhibitions/](http://www.mgz.hr/hr/izdanja/) u engleskoj inačici. Na stranicama muzejskih zbirki (www.mgz.hr/hr/zbirke/, odnosno www.mgz.hr/en/collections/) navedene su poveznice na izložbe na kojima su prezentirani predmeti iz zbirke. Osim toga, bibliografski zapisi muzejskih kataloga (www.mgz.hr/hr/izdanja/, odnosno www.mgz.hr/en/publications/) također sadržavaju poveznice na stranice izložaba.

Svaka izložba ima svoju stranicu ujednačene informacijske strukture koja sadržava:

- naslov izložbe
- naziv organizatora izložbe
- mjesto održavanja
- vrijeme održavanja
- imena autora koncepcije izložbe
- imena autora likovnog oblikovanja izložbe i plakata
- fotografiju plakata
- tekst o izložbi
- fotografije odabranih predmeta
- fotografije postava izložbe
- fotografiju naslovnice kataloga i njegov bibliografski zapis
- vezane članke, tj. bibliografiju priloga o izložbi s poveznicama na pune tekstove.

Online arhiva izložaba je dvojezična (hrvatski/engleski) i bilježi najveći broj online korisnika mrežne stranice MGZ-a.

Snimanje plakata izložaba

Projektom online arhive izložaba MGZ-a potaknuto je i profesionalno snimanje svih plakata koji nisu nastali u izvornome digitalnom obliku. Plakate je snimio muzejski fotograf Miljenko Gregl. Dakako, za sve izložbe, pogotovo za one starije, nije objavljen plakat. Nešto više od polovice izložaba, preciznije 245 ili 51,3%, popraćeno je plakatom. Svi ti stari⁴ i noviji⁵ plakati dragocjeni su dokumenti likovnog oblikovanja koji prenose vizualne i tekstualne informacije o muzejskim izložbama. Na taj je način online arhiva izložaba MGZ-a postala i svojevrsna online izložba muzejskih plakata.

¹ Van Welie, Martijn; Bob Klaasse. *Evaluating Museum Websites using Design Patterns: Technical report number: IR-IMSE-001*, December 2004. [citirano: 2013-02-04]. Dostupno na: <http://www.welie.com/papers/IR-IMSE-001-museum-sites.pdf>, str. 8.

² Vidjeti, primjerice, popis izložaba Muzeja grada Zagreba u: *Stoljeće Muzeja grada Zagreba 1907. - 2007*. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2007., str. 235-251.

³ Tako je, primjerice, tematika radničkog pokreta, oslobođenja Zagreba 1945., NOB-a, KPJ-a i SKOJ-a prezentirana na 34 izložbe MGZ-a u razdoblju od 1955. do 1989. godine.

⁴ Najstariji je plakat izložbe *Hrvatska u XVII. stoljeću* iz 1958. godine.

5 Najnoviji je plakat izložbe *Slavka Pavić: fotografije* iz 2014. godine.

6 Deegan, Marilyn; Kathryn Sutherland. *Transferred Illusions: Digital Technology and the Forms of Print*. Farnham, Surrey: Ashgate, 2009., str. 48.

7 Isto, str. 51.

8 Oblak, Danko. *Muzeji i štampa*. // Večernji list, 4. lipnja 1966., str. 8.

9 15 dana, 24 sata express, Agramer Zeitung, Arena, Bilten Informativne katoličke agencije, Borba, Cantus, Croatia in Focus, Čovjek i prostor, Dijete i društvo, Eko revija, Extra, Fokus, Glas Koncila, Glas Slavonije, Globus, Gloria, Grafika, Hrvatske šume, Hrvatsko slovo, HUKA bilten, INA časopis, Info, Informatica Museologica, Jutarnji list, Kaj, Kana, Karlovački tjednik, Kartografija i geoinformacije, Kontura, Kvartal, List Dubrava, Matica, Meridijani, Metro express, Mila, Muzejski vjesnik, Muzeologija, Nacional, Narodne novine, Novi list, Novosti, NovostiNews: informativno glasilo Zagrebačkog velesajma, Obrtničke novine, Obzor, Olimp, Oslobođenje, Priroda, Prostor, Samoborske novine, Sarajevske novine, Slobodna Dalmacija, Start, Story, Studio, Svijet, Telegram, The Regent Esplanade Zagreb Luxury & Lifestyle Magazine, Varaždinske vijesti, Večernji list, Vijenac, Vijesti muzealaca i konzervatora (prije Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske), Vinčkovački list, Vjesnik, Zagorski list, Zagrebačka panorama, Zagrebački komunalni vjesnik (prije Komunalni vjesnik), Zagreb.hr, Zagreb moj grad, Zagreb News, Zanatski list, Zarez, ZET, Život umjetnosti, Žumberačke novine, Županijska kronika; zbornici Iz starog i novog Zagreba; zbornici stručnih i znanstvenih skupova.

10 Posebno su se dragocjenima pokazale ostavština dr. Franje Buntaka, nekadašnjeg ravnatelja MGZ-a, i arhiva Nade Premerl, muzejske savjetnice u miru, koji su pedantno bilježili i brižno čuvali sve pisane tragove o svojim izložbama.

11 Vidjeti: Ravelli, Louise J. *Museum Texts: Communication Frameworks*. London ; New York: Routledge, 2006.

12 Brezinščak, Vanda. *Izložba "Klasicizam u Zagrebu" u Muzeju grada Zagreba*. // Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske. 7, 6(1958), str. 159-160.

13 Ladović, Joža. *Zagreb nekad i sad*. // 15 dana: časopis za kulturu i umjetnost. 7, 1-2 (1964), str. 22-23.

Uloga tiska u istraživanju izložbene djelatnosti MGZ-a

Masovni mediji javnog komuniciranja imaju nemjerljivu ulogu u prezentiranju muzejskih izložaba. Tisak, kao najstariji medij, posebice je dragocjen izvor informacija velike kulturno-povijesne vrijednosti. *Tijekom posljednjih 300 godina nijedan drugi medij ne bilježi svaki aspekt života na dnevnoj osnovi*.⁶ Knjižnice, arhivi i muzeji davno su prepoznali vrijednost novina kao povijesnih izvora: *sadržaj povijesnih novina nisu vijesti već povijest u nastajanju*.⁷

Budući da su i muzeji svojevrsni javni mediji, a muzejske izložbe najvažniji oblik komuniciranja s posjetiteljima, između muzeja i masovnih medija postoji dublja i suptilnija veza te će se tako u dnevnom tisku pronaći daleko više članaka o muzejima nego, primjerice, o državnim arhivima ili knjižnicama. Danko Oblak, dugogodišnji urednik kulturne rubrike u *Večernjem listu*, osvrnuo se upravo na odnos muzeja i tiska:

Novinske su stranice najotvorenija slika: sve je vidljivo, ništa nije sakriveno u zapisnicima i arhivama; novina je svakog dana ogoljeno jasna prema svima nama, iz nje se vide podaci: što pišemo, o čemu, koliko, kako. [...] često ističemo dužnosti štampe da piše o svemu, o svakom muzeju, na primjer. Ona to i čini, koliko uzmogne i umije. [...] Ali ni »štampa« nije apstraktan pojam, već: živi ljudi, s naporima, teškoćama, umješnošću, nespretnošću, uspjesima i propustima.⁸

Dakako, zastupljenost muzeja u periodičnom tisku ne ovisi samo o uredništvu novina i časopisa, već i o kooperativnosti muzeja.

Bez istraživanja tiska - dnevnih novina, časopisa, nakladničkih nizova⁹ - ne bi bilo moguće rekonstruirati izložbenu djelatnost MGZ-a niti upotpuniti mrežne stranice izložaba tekstualnim opisom iz kojega je razvidno o čemu je na izložbi riječ. Kao što se navodi u nastavku ovoga rada, sve izložbe nemaju ni katalog ili presavitak te, prema tome, nema ni pisanog traga iz pera autora izložbe. Preostalo je, dakle, istraživati tisak i rukopise iz ostavštine djelatnika MGZ-a.¹⁰ Štoviše, istraživanjem tiska došlo se i do podataka o točnom datumu otvorenja pojedinih izložaba te čak do potvrde da je neka izložba uopće održana.

Izvori tekstova o izložbama

Tekst je integralni dio svake izložbe, bilo stvarne, bilo virtualne, i bez njega nema ni razumijevanja izložbenih poruka.¹¹ Stoga tekstualni opis izložbe mora biti sastavni dio njezine mrežne stranice.

Posljednjih nekoliko godina kustosi MGZ-a u elektoničkom obliku šalju tekstove o svojim izložbama. Starije izložbe, posebice one koje su realizirane prije "digitalnog doba", nemaju elektonički zabilježene opise. Stoga je takve tekstove trebalo prikupiti iz različitih tiskovina - kataloga, presavitaka i serijskih publikacija, te ih digita-

lizirati i konvertirati u strojno čitljiv tekst. Mnoge vrijedne izložbe nisu bile popraćene katalogom ili presavitkom te su jedini izvori za istraživanje sadržani upravo u različitim serijskim publikacijama - starim novinama i časopisima. Primjerice, da navedemo samo neke izložbe o kojima pišu njihovi autori:

- *Klasicizam u Zagrebu* (1958.)¹²
- *Naš grad nekad i sad* (1963.)¹³
- *Julius Hühn, zagrebački fotograf i litograf u 19. stoljeću* (1965.)¹⁴
- *Zgrada Hrvatskog narodnog kazališta, projekti 1881. i 1894. godine* (1967.).¹⁵

Dio tekstova o izložbama preuzet je iz rukopisnih ostavština dr. Franje Buntaka i Nade Premerl, primjerice:

- *Razvoj kazališta u Zagrebu* (1947.)
- *Radna soba Ivana Zajca* (1954.)
- *Zagrebački velesajam na starim prostorima* (1969.)
- *Zaštita kulturnog naslijeđa u MGZ-u, 1971. - 1981.* (1982.)
- *Iz kulture stanovanja i života redovnica sv. Klare na zagrebačkom Gradecu* (1996.).

Treću skupinu čine izložbe čiji je tekstualni opis dobiven na temelju napisa u dnevnom ili tjednom tisku, primjerice:

- *Franjo barun Trenk i njegovi panduri* (1909.)¹⁶
- *Slike Zagreba u 19. stoljeću* (1966.)¹⁷
- *Barokna plastika iz crkve sv. Marka u Zagrebu* (1967.).¹⁸

Prema tome kako su prikupljeni, tekstove o izložbama možemo podijeliti u pet skupina:

- tekstovi kustosa u elektoničkom obliku
- digitalizirani tekstovi iz kataloga i presavitaka
- članci autora izložaba
- rukopisne ostavštine autora izložaba
- prikazi izložaba u periodičkom tisku.

Bibliografija priloga o izložbama MGZ-a

Izrada bibliografije priloga o izložbama zahtijeva od sastavljača i urednika veliki napor, upornost i odlučnost da prikupi i sredi bibliografsku građu. Sastavljač je, dakako, svjestan mogućih propusta zbog manjkavosti znanja, nepotpunosti dokumentacije (primjerice, muzejske hemeroteke) te manjkavosti u periodicitetu serijskih publikacija u muzejskoj knjižnici. Stoga sastavljanje bibliografije priloga o izložbama zahtijeva opsežna istraživanja dostupnih izvora ne samo u MGZ-u, već i u drugim ustanovama¹⁹ te u privatnim arhivama. Taj je posao još uvijek u tijeku i potrajat će nekoliko godina.

Moramo biti svjesni činjenice da su muzeji kao specifični mediji komunikacije znatno zastupljeniji u tiskanim medijima masovne komunikacije od, primjerice, državnih arhiva i knjižnica. Stoga je i sastavljanje bibliografije

The screenshot shows the MGZ (Muzej grada Zagreba) website. The header includes the MGZ logo and navigation links: naslovna, o muzeju, odjeli, stalni postav, zbirke, izložbe, izdanja, novosti, programi i edukacija, kontakt, impressum. The main content area features the exhibition title 'Milka Trnina – svjetska operna diva' with dates 18.12.2013 - 16.03.2014. Below the title, it lists the concept by Marina Perica Krapljanov, design by Lana Kovačić and Željko Kovačić, and poster/catalog design by Bilić_Müller Design Studio. A large image shows a portrait of Milka Trnina and a decorative frame. Text on the right describes the exhibition as a commemorative event for the 50th anniversary of the Croatian opera diva's birth, featuring over 250 items including photographs, costumes, and memorabilia. It also mentions a monographic exhibition held at the Royal Opera House in London in 2006.

Screenshot preuzet s web stranice Muzeja grada Zagreba.

URL: <http://www.mgz.hr/hr/izlozbe/milka-trnina-%E2%80%93-svjetska-operna-diva,492.html> (17.2.2015)

priloga o temi neke izložbe proporcionalno kompleksnije i vremenski zahtjevnije te ne čudi činjenica da su muzejska bibliografska izdanja iznimno rijetka, kako u nas, tako i u svijetu.²⁰

Neki statistički pokazatelji izložbene djelatnosti MGZ-a

Da nije bilo opsežnog posla uređivanja mrežnih stranica izložaba MGZ-a, ne bi bilo ni autorskoga računalnog programskog paketa (autorica Maja Šojat Bikić) koji služi kao sustav digitalnog očuvanja svih mrežnih sadržaja, a ujedno sadržava i statistički modul iz kojega je moguće dobiti kvantitativne pokazatelje izložbene djelatnosti MGZ-a. Trenutačno je na internetu prezentirano 475 izložaba, od kojih 396 (83,4%) ima tekstualni opis. U tijeku je istraživanje kako bi se i stranice ostalih 79 izložaba (16,6%) upotpunile tekstem. Na slikama 1.-3. dani su grafički prikazi udjela izložaba prema mjestu održavanja i organizatorima, vrsti izložbe i popraćenosti publikacijama - katalozima i presavicima.

Navodimo još nekoliko statističkih podataka:

- 106 izložaba realizirano je u suradnji MGZ-a s drugim institucijama
- MGZ je 28 puta gostovao u inozemstvu
- u MGZ-u su gostovale 22 međunarodne izložbe
- MGZ je najviše puta gostovao u Muzeju grada Sarajeva (šest puta)
- muzej koji je najviše puta gostovao u MGZ-u jest Muzej grada Sarajeva (devet puta)
- izložbe MGZ-a s najvećim brojem gostovanja jesu *Hrvatska na povijesnim panoramskim fotografijama* i *Stereoskopska fotografija na prijelomu XIX. u XX. sto-*

ljeće iz fundusa Muzeja grada Zagreba (svaka po sedam puta).

Zaključno. Iskustvo redovitog praćenja posjećenosti mrežne stranice MGZ-a posljednjih nekoliko godina uz pomoć alata Googleove analitike²¹ pokazuje da je online posjećenost mrežnih stranica aktualnih izložaba u korelaciji s fizičkom posjećenošću. Više online posjetitelja znači i više stvarnih posjetitelja izložbe! Stoga je važno kvalitetno predstavljanje aktualnih izložaba na mrežnoj stranici Muzeja. S obzirom na mogućnosti koje nam nudi internet, bila bi prava šteta kad ne bismo jednako pažljivo pristupili i svim starim izložbama, posebice onima koje nisu popraćene katalozima ili barem presavicima. Informacije o njima možda su zabilježene u periodičnom ili stručnom tisku, a njihovo objedinjavanje u kvalitetnu online arhivu izložaba zahtjevan je i opsežan posao koji se sigurno isplati.

U "idealnom svijetu", kad bi svi muzeji imali takvu online arhivu, bilo bi znatno olakšano ne samo istraživanje nacionalne i lokalne izložbene politike, već i različitih informacija koje zanimaju tzv. općeg korisnika. Stoga, na kraju, evo i jedne zanimljivosti. Vršni posjet mrežnoj stranici MGZ-a zabilježen je 19. i 20. rujna 2010. godine, kada je kroz Zagreb prolazio vodeni val rijeke Save. Tada je 2 120 posjetitelja posjetilo stranicu izložbe *Poplava u Zagrebu 1964. godine*, koju je MGZ priredio 2004. godine, u povodu obilježavanja 40. obljetnice poplave. Najvjerojatnije su u tražilici Google zadali upit "poplava u Zagrebu", a stranica izložbe tada se nalazila na trećoj poziciji ponuđenih rezultata pretraživanja. Na toj su se stranici mogle (dakako, još se uvijek mogu) doznati i

14 Ladović, Vanda. *Julije Hübn: (uz izložbu u Muzeju grada Zagreba)*. // Čovjek i prostor. 13, 154-155 (1966), str. 13.

15 Kraus, Nada. *Projekti za zgradu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu: Izložba u Muzeju grada Zagreba 20. III - 5. IV 1967*. // Čovjek i prostor. 14, 170 (1967), str. 8-9, 12.

16 *Trenkova izložba*. // Narodne novine, 27. studenoga 1909., str. 4.

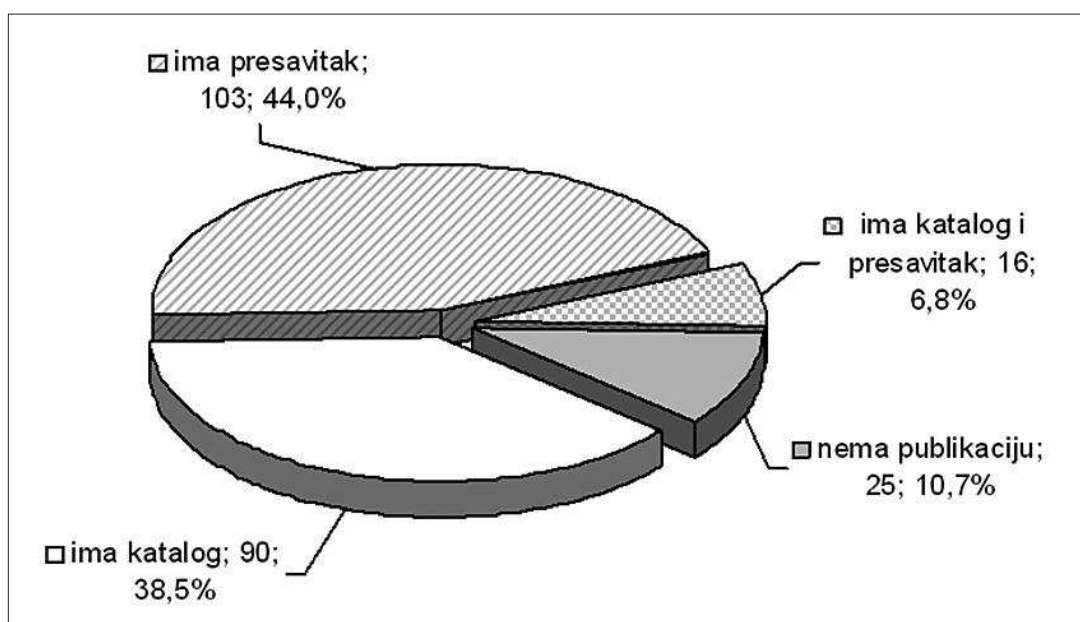
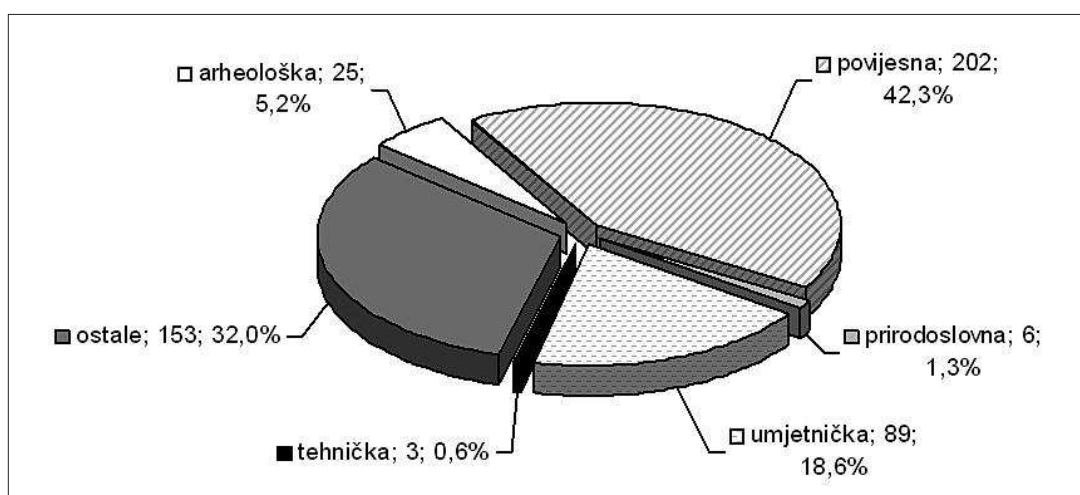
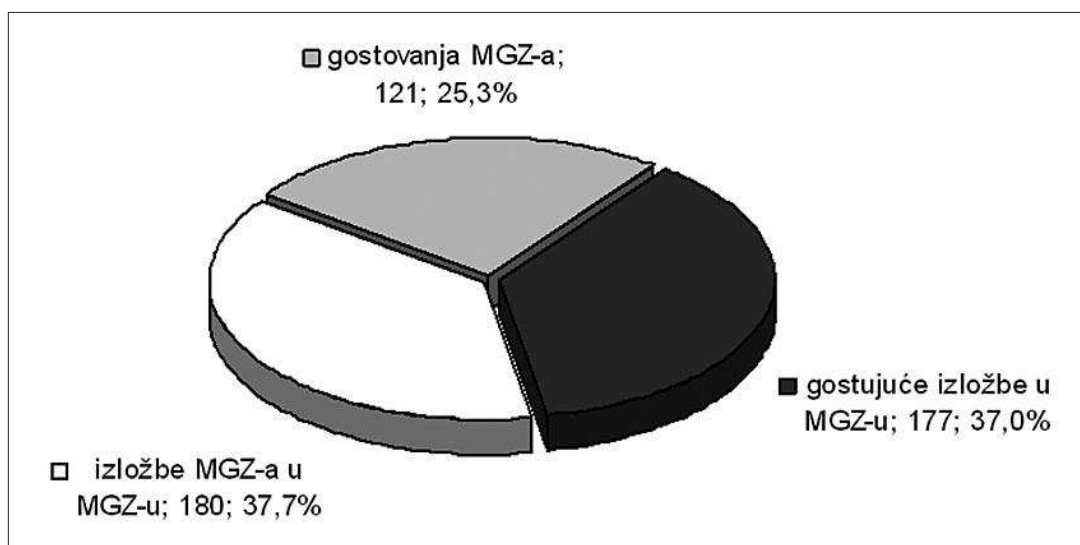
17 Cvetkova, Elena. *Slike o starom Zagrebu*. // Večernji list, 6. srpnja 1966., str. 7.

18 Pasinović, Antoaneta. *Remek-djela iz mraka: Barokna plastika iz crkve sv. Marka u Muzeju grada Zagreba*. // Telegram, 4. kolovoza 1967., str. 5.

19 Zahvaljujem na pomoći kolegicama koje su mi omogućile uvid u građu koju MGZ ne posjeduje. To su: Jelena Balog-Vojak, Hrvatski povijesni muzej; Ana-Marija Gruica, Muzej grada Siska; Zrinka Kušer, Samoborski muzej; Snježana Radovaljija-Mileusnić, Muzejski dokumentacijski centar; Aida Sulejmanagić, Muzej grada Sarajeva.

20 U ovoj prilici valja priopćiti da su u tijeku pripremni radovi na projektu *Anotirana bibliografija priloga o Muzeju grada Zagreba (1907. - 2017.) s digitalnim repozitorijem punih tekstova na DVD-ROM-u* koji bi trebao rezultirati opsežnim izdanjem u povodu 110. obljetnice MGZ-a 2017. godine.

21 Google Analytics [citirano: 2013-02-04]. Dostupno na: <http://www.google.com/analytics/>

sl.1. Grafički prikaz udjela izložaba MGZ-a prema mjestu održavanja i organizatorima

sl.2. Grafički prikaz udjela izložaba MGZ-a prema vrsti izložbe

sl.3. Grafički prikaz udjela izložaba MGZ-a prema popratnim publikacijama

informacije o elementarnoj nepogodi koja je pogodila Zagreb sad već davne 1964. godine. Eto, online arhiva izložaba može imati i posve neočekivane korisnike, a to je, u konačnici, i jedina prava nagrada za uloženi trud i rad.

LITERATURA I IZVORI

1. Arhiva muzejske savjetnice Nade Premerl, Muzej grada Zagreba.
2. Brezinščak, Vanda. *Izložba "Klasicizam u Zagrebu" u Muzeju grada Zagreba*. // Vijesti Društva muzejsko-konzervatorskih radnika NR Hrvatske. 7, 6(1958), str. 159-160.
3. Cvetkova, Elena. *Slike o starom Zagrebu*. // Večernji list, 6. srpnja 1966., str. 7.
4. Deegan, Marilyn; Kathryn Sutherland. *Transferred Illusions : Digital Technology and the Forms of Print*. Farnham, Surrey : Ashgate, 2009.
5. Google Analytics [citirano: 2014-04-12]. Dostupno na: <http://www.google.com/analytics/>
6. Hemeroteca i serijske publikacije, Knjižnica Muzeja grada Zagreba.
7. Kraus, Nada. *Projekti za zgradu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu : Izložba u Muzeju grada Zagreba 20. III - 5. IV 1967*. // Čovjek i prostor. 14, 170(1967), str. 8-9, 12.
8. Ladović, Joža. *Zagreb nekad i sad*. // 15 dana : časopis za kulturu i umjetnost. 7, 1-2(1964), str. 22-23.
9. Ladović, Vanda. *Julije Hübn : (uz izložbu u Muzeju grada Zagreba)*. // Čovjek i prostor. 13, 154-155(1966), str. 13.
10. Oblak, Danko. *Muzeji i štampa*. // Večernji list, 4. lipnja 1966., str. 8.
11. Ostavšina dr. Franje Buntaka, 22 arhivske kutije, Muzej grada Zagreba.
12. Pasinović, Antoaneta. *Remek-djela iz mraka : Barokna plastika iz crkve sv. Marka u Muzeju grada Zagreba*. // Telegram, 4. kolovoza 1967., str. 5.
13. Ravelli, Louise J. *Museum Texts : Communication Frameworks*. London ; New York : Routledge, 2006.
14. *Stoljeće Muzeja grada Zagreba 1907. - 2007*. Zagreb : Muzej grada Zagreba, 2007.
15. *Trenkova izložba*. // Narodne novine, 27. studenoga 1909., str. 4.
16. Van Welie, Martijn; Bob Klaasse. *Evaluating Museum Websites using Design Patterns : Technical report number: IR-IMSE-001*, December 2004. [citirano: 2014-04-12]. Dostupno na: <http://www.welie.com/papers/IR-IMSE-001-museum-sites.pdf>

EXHIBITIONS OF ZAGREB CITY MUSEUM ON THE INTERNET SINCE 1909

Collections and exhibitions constitute the core museum activity and accordingly the core of a museum web site. One of the primary tasks of a museum web site is to attract visitors to the museum. Thus most museum web sites contain information about current and future exhibitions, much less often about all the exhibitions held since the founding of the museum. Usually in occasional museum publications or on the occasion of important anniversaries, a list is given of exhibitions held, with the basic data - title of the exhibition and time and place it was held. Such commemorative printed matters are fixed on paper and restricted in their volume and record, along with the most basic information, just the exhibitions held in some period of time. One does not know however what kind of exhibition it was about, who created and who organised it. The only solution is the Internet. An online archive of museum exhibitions can grow without constraints, can be continually supplemented and corrected.

In research into online archives of museum exhibitions a lot can be found out about the exhibition policy of the institution. Since museum exhibitions are artefacts of a time, their themes and designs reflect the social, political and economic context in which they appeared. It is also possible to acquire knowledge about the degree to which museums cooperate in common exhibition projects – collaboration with other museums, archives, libraries, culture centres, associations, individuals and so on. One of the most demanding segments of the web site of Zagreb City Museum (www.mgz.hr) was just the online archive of exhibitions. It involved extensive research work and the collection of different sources of information about exhibitions that have been held, starting from the first – *the Trenk*, as it was called – put on in 1909 in the tower above Kamenita vrata, to recent exhibitions in 2014. Of course, the online exhibitions archive will continue to be supplemented, and will never be finished, the fate of all web sites the objective of which is to stay alive and to attract old and new users.